

УДК 336.226.3

DOI: 10.26565/2075-1834-2020-29-30

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Плотнікова К. О.,

кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри
державно-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна,
м. Харків, 61022, майдан Свободи 4,
e-mail: katia1003katia@gmail.com
orcid: <https://orcid.org/0000-0001-6975-7659>

АНОТАЦІЯ: на сьогоднішній день податкові надходження є найвагомим джерелом формування дохідної частини бюджету, а ефективно функціонуюча податкова система має визначальне значення для успішних економічних показників. Проведення різноманітних реформ вказало на те, що незлагодженість податкової політики держави є однією з причин кризисного стану економіки країни. Податки прийнято розділяти в залежності від їх певних особливостей, тому однією з визначальних їх ознак – є спосіб справляння. Так, в залежності від цього, податки розподіляються на прямі, що безпосередньо пов'язані з господарською діяльністю, і непрямі, які є надбавкою до ціни і визначаються в залежності від розміру доданої вартості, обороту або продажу товарів, робіт, послуг. Поділ всіх податків на прямі і непрямі має принципове значення. При прямих податках мова йде про те, щоб конкретно визначити здатність особи здійснювати податкові платежі, тобто обкласти його податком безпосередньо. У випадку з непрямими податками намагаються досягти тієї ж мети непрямими шляхами та іншим способом: оподатковують товари, включаючи суму податку в ціну реалізації, де він оплачується безпосередньо споживачем при придбанні.

Одним з видів непрямих податків є акцизи. Основною причиною широкого поширення акцизів є значна фіскальна вигода його застосування. Надходження від акцизів становлять значну частку в структурі доходів бюджету держави, тому при правильній організації податкового адміністрування, акцизи є основним джерелом високих і стабільних надходжень до бюджету кожної країни. З метою обґрунтованого вибору напрямків вдосконалення механізму оподаткування акцизним податком, зміцнення дохідної бази бюджетної системи країни, активного впливу держави на соціально-економічні процеси, що пов'язані зі споживанням підакцизної продукції, необхідні і подальші дослідження цього питання, а також його удосконалення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: податки, податкові надходження, акцизний податок, прямі податки, непрямі податки, бюджет.

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ АКЦИЗНОГО НАЛОГООБОЖЕНИЯ В УКРАИНЕ

Плотникова Е. А.,

кандидат юридических наук
старший преподаватель кафедры
государственно-правовых дисциплин
юридического факультета
Харьковского национального университета
имени В.Н. Каразина,
Харьков, 61022, площадь Свободы 4,
e-mail: katia1003katia@gmail.com
orcid: <https://orcid.org/0000-0001-6975-7659>

АННОТАЦИЯ: на сегодняшний день налоговые поступления являются весомым источником формирования доходной части бюджета, а эффективно функционирующая налоговая система имеет определяющее значение для успешных экономических показателей. Проведение различных реформ отметило, что разномыслие налоговой политики является одной из причин кризисного состояния экономики страны. Налоги принято разделять в зависимости от их определенных особенностей, поэтому одной из определяющих признаков является способ их взимания. Так, в зависимости от этого, налоги делятся на прямые, непосредственно связанные с хозяйственной деятельностью, и косвенные, которые являются надбавкой к цене и определяются в зависимости от размера добавленной стоимости, оборота или продажи товаров, работ, услуг. Разделение всех налогов на прямые и косвенные имеет принципиальное значение. При прямых налогах речь идет о том, чтобы конкретно определить способность лица осуществлять налоговые платежи, то есть обложить его налогом непосредственно. В случае с косвенными налогами пытаются достичь той же цели косвенными путями и другим способом: облагают товары, включая сумму налога в цену реализации, где он оплачивается непосредственно потребителем при приобретении.

Одним из видов косвенных налогов являются акцизы. Основной причиной широкого распространения акцизов является значительная фискальная выгода его применения. Поступления от акцизов составляют значительную долю

в структуре доходов бюджета государства, поэтому при правильной организации налогового администрирования, акцизы являются основным источником высоких и стабильных поступлений в бюджет каждой страны. С целью обоснованного выбора направлений совершенствования механизма налогообложения акцизным налогом, укрепление доходной базы бюджетной системы страны, активного воздействия государства на социально-экономические процессы, связанные с потреблением подакцизной продукции, необходимы и дальнейшие исследования этого вопроса, а также его совершенствования.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: налоги, налоговые поступления, акцизный налог, прямые налоги, косвенные налоги, бюджет.

LEGAL REGULATION OF EXCISE TAXATION IN UKRAINE

Kateryna Plotnikova,

PhD, Senior Lecturer

Department of State Law Disciplines

faculty of Law

VN Kharkiv National University Karazin,

Kharkiv, 61022, Freedom Square 4,

e-mail: katia1003katia@gmail.com

orcid: <https://orcid.org/0000-0001-6975-7659>

ANNOTATION: tax revenues are by far the most important source of revenue generation, and a well-functioning tax system is critical to successful economic performance. Various reforms have underlined that tax policy mismatch is one of the causes of the crisis in the country's economy. Taxes are divided according to their specific characteristics, so one of the defining features is how to collect them. Thus, depending on this, taxes are divided into direct, directly related to economic activities, and indirect, which are a premium to the price and are determined depending on the value added, turnover or sale of goods, works, services. The division of all taxes into direct and indirect taxes is of fundamental importance. With direct taxes, it is about specifying a person's ability to make tax payments, that is, taxing them directly. In the case of indirect taxes, they try to achieve the same goal in indirect ways and in another way: they tax the goods, including the amount of tax in the selling price, where it is paid directly by the consumer upon purchase.

Excise taxes are one of the types of indirect taxes. The main reason for the widespread excise tax is the significant fiscal benefit of its application. Excise tax revenues represent a significant share in the structure of the state budget revenues, therefore, with proper organization of tax administration, excise taxes are the main source of high and stable revenues to each country's budget. In order to make a sound choice of directions for improving the mechanism of excise taxation, to strengthen the revenue base of the budget system of the country, to actively influence the state on socio-economic processes related to consumption of excisable products, further research on this issue is needed, as well as its improvement.

KEY WORDS: taxes, tax receipts, excise tax, direct taxes, indirect taxes, budget.

Постановка проблеми. Аналіз зарубіжного досвіду застосування акцизів та інших непрямих податків вказує на те, що в останні роки спостерігається зниження їх частки до доходів бюджетів економічно розвинених країн. Це обумовлюється тим, що темп зростання прямих податків випереджає темп зростання непрямих податків. У зв'язку з існуванням тіньової економіки, наявністю ухилення від оподаткування прямими податками, наприклад, податком на доходи, неможливо точно визначити доходи фізичної або юридичної особи, через це непрямі податки залишаються важливим джерелом державних доходів більшості країн світу, оскільки цими податками обкладаються ті доходи, які не були обкладені прямими податками.

Актуальність теми. На сьогоднішній день вкрай актуальним є забезпечення ефективності функціонування акцизного оподаткування в Україні, оскільки держава прагне використовувати найбільш стійкий попит населення на деякі види товарів, а також високі монопольні ціни на них, які необхідні для застосування акцизної політики щодо певних груп товарів з метою поповнення державного бюджету. Саме акцизний податок відіграє істотне значення у фінансній політиці держави та є дієвим інструментом реалізації її стратегічних цілей і завдань. У розробку основних положень щодо становлення та розвитку акцизного оподаткування особливий внесок зробили зарубіжні та вітчизняні вчені А. М. Козирін, І. І. Янжул, Г. В. Россіхіна, В. Л. Андрущенко, Т. І. Єфименко та інші.

Метою статті є аналіз чинного законодавства у сфері акцизного оподаткування та розроблення на цій основі практичних рекомендацій для подальшого удосконалення акцизного оподаткування в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становлять такі методи наукового пізнання, як: діалектичний, системно-структурний, порівняльно-правовий та історико-правовий методи наукового пізнання. Основним є діалектичний метод, який застосовано для об'єктивного та повного осмислення правової дійсності досліджуваних явищ та передбачає співвідношення їх змісту й форми, єдність та взаємодію. Завдяки використанню системно-структурного методу з'ясовано основні теорії непрямого оподаткування з урахуванням їх особливостей. Історико-правовий метод, став головним інструментом вивчення генези вітчизняного та зарубіжного податкового законодавства, що дало змогу узагальнити наукові погляди щодо сутності та функціональної ролі акцизів.

Результати дослідження. Розглядаючи саме поняття «податок», варто зазначити, що йому властива фіскальна функція, яка яскраво виявлялася на всіх історичних етапах і є невід’ємним його атрибутом: немає грошових надходжень до бюджету країни – немає і податку, тобто головне суспільне призначення податків, в тому числі акцизів, забезпечення держави необхідними фінансовими ресурсами для реалізації своїх основних функцій. Суть фіскальної функції полягає в забезпеченні достатньої кількості надходжень і стабільного потоку доходів для формування фінансових ресурсів держави, акумульованих у бюджеті і необхідних для вирішення державних завдань. Регулююча функція найбільш повно реалізується в податковій системі в цілому, створюючи певні переваги певним галузям та окремим видам діяльності, а також впливає на такі фактори як підвищення ставок податку, додаткове навантаження та ін. Тому, варто зазначити, що фіскальна і регулююча функції є основними заходами забезпечення надходжень до бюджетів, а також способом регулювання співвідношення попиту і пропозиції.

Акцизи – один з найдавніших податків в історії людства. У Франції та Німеччині він забезпечує близько половини надходжень центральному бюджету, в Великобританії – більше однієї третини, в Японії – одну п’яту. Акцизи стягуються на рівні, як центральних органів влади, так і органів місцевого управління. Так, держава використовує акцизи не лише для отримання доходів бюджету, а й для регулювання попиту і пропозиції на окремі товари і послуги. Акцизами обкладаються як товари, вироблені в країні оподаткування, так і товари, що переміщуються або ввезені з інших держав [1].

Для збільшення доходів державного бюджету, а також регулювання виробництва, розширюються об’єкти оподаткування. Це відбувається за рахунок включення нових товарів і послуг, а також підвищення ставок акцизів. Якщо звернути увагу на певну тенденцію, ставки акцизного податку на алкогольну і тютюнову продукцію істотно зростають [1]. В таких умовах підвищення ставок акцизного податку призведе до розширення тіншового сектора економіки, зростання контрабанди і неминучим фінансових втрат держави.

Акцизи - це непрямі податки, які включаються в роздрібну ціну окремих видів товарів, як надбавка до ціни. Держава прагне використовувати найбільш стійкий попит населення на деякі види товарів, а також високі монополні ціни на них, які необхідні для застосування акцизної політики щодо певних груп товарів з метою поповнення державного бюджету. Економічна сутність даного податку полягає в тому, що акцизи грають істотну роль у фіскальній політиці різних країн. Перш за все, це пов’язано з тим, що через встановлення акцизів на товари з високою рентабельністю, держава отримує в бюджет частину надприбутку від реалізації товарів. Слід зазначити, що деякі вчені розглядають акциз як одну із форм податку на додану вартість. Дійсно, і акцизний податок і податок на додану вартість є непрямими податками, але між ними існує велика різниця. Так, у порівнянні з податком на додану вартість акцизи мають досить обмежену галузь застосування і поширюються лише на певний перелік товарів вітчизняного та імпортного виробництва, і не торкаються сфери робіт та послуг. Акцизи являють собою особливу форму непрямого оподаткування, яка на відміну від прямого оподаткування стягується як при реалізації товарів (робіт, послуг на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому ринку: при ввезенні товарів на митну територію, що дозволяє поділяти акцизи «на» внутрішні» і «зовнішні». На відміну від акцизів, стягнутих на внутрішньому ринку, що зараховуються до бюджетів різних рівнів, акцизи, що стягуються на митній території, повністю зараховуються до державного бюджету.

Відповідно до пп. 14.1.4 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України акцизним податком є непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції) [8, 14.1.4 п. 14.1 ст. 14]. З огляду на це, варто зробити деякі зауваження. Так, крім акцизного податку, до категорії непрямих податків також відноситься податок на додану вартість. Незважаючи на це, родового визначення непрямих податків в ПКУ не міститься. Також впровадження акцизного податку саме до ціни товару не є тією обставиною, що виділяє акцизний податок з поміж інших, оскільки ця риса притаманна і всім іншим податковим надходженням. Певною специфічною обставиною непрямих податків є включення їх до ціни реалізації, що є надлишком над ціною виробника.

Згідно ст. 212 Податкового кодексу України платниками акцизного податку є:

- особа – виробник підакцизних товарів (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;
- особа – суб’єкт господарювання, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України;
- фізична особа, яка є резидентом або нерезидентом, яка ввозить підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в тих обсягах, які підлягають оподаткуванню, відповідно до митного законодавства;
- особа, що реалізує конфісковані підакцизні товари (продукцію), підакцизні товари (продукцію), визнані безхазяйними, підакцизні товари (продукцію), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизні товари (продукцію), за правом успадкування чи на інших законних підставах

переходять у власність держави, за умови, що ці товари (продукція) підлягають реалізації (продажу) у установленому законодавством порядку;

- особа, що реалізує або передає у володіння, користування або розпорядження підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку;

- особа, на яку покладено дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, в разі порушення таких вимог;

- особа, на яку покладено виконання умов щодо цільового використання підакцизних товарів (продукції), та на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту, 0 євро за 1000 кг нафтопродуктів у разі порушення таких умов;

- особа, на яку при здійсненні операцій з підакцизними товарами (продукцією), які не підлягають оподаткуванню або звільнюються від оподаткування, покладається виконання умов стосовно цільового використання підакцизних товарів (продукції) у разі порушення таких умов; виробники електричної енергії, що мають ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії і продають її поза оптовим ринком електричної енергії;

- особа- власник ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, та з якого справляється акцизний податок;

- особа, що реалізує пальне [8, п. 212.1 ст. 212].

До об'єктів оподаткування належать операції з:

- реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);

- реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, своїм працівникам, а також здійснення внесків підакцизними товарами (продукцією) до статутного капіталу;

- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;

- реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;

- реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку;

- обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), які перевищують встановлені норми втрат; реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів;

- оптового постачання електричної енергії; переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль.

Щодо ставок варто зазначити, що вони встановлюються окремо для кожного об'єкта оподаткування.

Доцільно зазначити, що законодавцем встановлено сплату акцизного податку з реалізації через роздрібну мережу підакцизних товарів. До таких товарів відносяться алкогольні напої, пиво, тютюнові вироби, нафтопродукти. Згідно пп. 213.1.9 п. 213.1 ст. 213 Податкового кодексу України до об'єктів оподаткування відносять операції з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів [8, пп. 213.1.9 п. 213.1 ст. 213]. У пп. 215.3.10 п. 215.3 ст. 215 Податкового кодексу визначено ставку у розмірі 5%, яка встановлюється місцевими органами влади від обсягу реалізації товару [6, пп. 213.1.10 п. 213.1 ст. 213].

Визначений податок можна вважати як важель, який здатний впливати на бюджетний баланс при розподілі надходжень між бюджетами (між Державним бюджетом України та місцевими бюджетами). Згідно ст. 29 Бюджетного Кодексу України, до доходів загального фонду Державного бюджету України належить акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) [2, п. 7 ч. 2 ст. 29], а також акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) [2, п. 8 ч. 2 ст. 29]. Так, до доходів загального фонду бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, належить акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, що зараховується до бюджетів об'єднаних територіальних громад, міських бюджетів [2, п. 16 ч. 1 ст. 64]. Під час визначення доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів, законодавцем включено акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), який сплачується платниками, що зареєстровані в АРК. Відповідно ч. 1 ст. 69 БКУ, до доходів загального фонду бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів належить акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів, який зараховується до бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів [2, п. 20-3 ч. 1 ст. 69].

Варто звернути увагу на такий різновид акцизного податку, як плата за ліцензії на виробництво тих товарів та продуктів, з яким безпосередньо пов'язане виникнення обов'язку сплати акцизного податку. Так, ч. 1 ст. 64 Бюджетного кодексу України визначає такі надходження, як плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Вони зараховуються до міських бюджетів (міст Києва та Севастополя) ліцензіатами за місцем здійснення діяльності [2, п. 23 ч. 1 ст. 64]. Плата за ліцензії на право експорту, імпорту та оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним та плодовим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, спиртом-сирцем виноградним, спиртом-сирцем плодовим надходять до міських бюджетів (міст Києва та Севастополя) ліцензіатами за місцем здійснення діяльності [2, п. 25 ч. 1 ст. 64]. Плата за ліцензії на право експорту, імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, які зараховується до міських бюджетів (міст Києва та Севастополя) ліцензіатами за місцем здійснення діяльності [2, п. 26 ч. 1 ст. 64]. До міських бюджетів (міст Києва та Севастополя) ліцензіатами за місцем здійснення діяльності [2, п. 27 ч. 1 ст. 64] зараховується плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами, які зараховується. Плата за ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами надходить до міських бюджетів (міст Києва та Севастополя) ліцензіатами за місцем здійснення діяльності [2, п. 28 ч. 1 ст. 64].

До доходів загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів належать різноманітні плати за ліцензії, а саме:

а) плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів ліцензіатами, що здійснюються за місцем їх діяльності [2, п. 20 ч. 1 ст. 66];

б) плата за ліцензії на право експорту, імпорту і оптової торгівлі спиртом етиловим, коньячним і плодовим, спиртом етиловим ректифікованим виноградним, спиртом етиловим ректифікованим плодовим, спиртом-сирцем виноградним, спиртом-сирцем плодовим, зарахована до бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів, що здійснюються за місцем їх діяльності [2, п. 21 ч. 1 ст. 66];

в) плата за ліцензії на право експорту, імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів ліцензіатами, що здійснюються за місцем їх діяльності [2, п. 22 ч. 1 ст. 66];

г) плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами, які зараховується до бюджету АРК і обласних бюджетів ліцензіатами, що здійснюються за місцем їх діяльності [2, п. 24 ч. 1 ст. 66];

д) плата за ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами, які надходять до бюджету АРК і обласних бюджетів ліцензіатами, що здійснюються за місцем їх діяльності [2, п. 25 ч. 1 ст. 66].

Висновок. Визначення акцизного податку як особливого елемента податкової системи дозволяє встановити його економічний і соціальний зміст, а саме, визначити його як складне, багатоаспектне і динамічне явище. Стійке функціонування даного податку, в першу чергу, визначається станом і розвитком виробничого потенціалу податкової бази, зміною ступеня інвестиційної привабливості галузевих акцизів і результативністю використання наявних ресурсів підакцизних товарів. Тому, стратегічним інструментом для визначення перспективних напрямків та пріоритетів для подальшого реформування акцизного податку – є ефективний розвиток підакцизних секторів економіки. В рамках реалізації комплексно-цільової програми, основними джерелами підвищення прибуткового потенціалу для даного податку є підвищення ставок, а також певні зміни під час його обчислення та сплати. В цілому, удосконалення механізмів непрямого оподаткування має здійснюватися комплексно з урахуванням інтеграційних процесів, спрямованих на ліквідацію існуючих бар'єрів, що перешкоджають вільній торгівлі і руху капіталів між державами. Так, виникають певні протиріччя, оскільки держави прагнуть гармонізувати національне податкове законодавство з метою вирівнювання економічних умов для ведення підприємницької діяльності. Тому, важливим напрямком податкової політики, є гармонізація податкового законодавства, що включає в себе систематизацію та уніфікацію податкових платежів, а також координацію національних податкових систем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех Г. В. Правовое регулирование косвенных налогов в Украине: монография. Харьков: Легас, 2003. 123 с.
2. Бюджетный кодекс Украины: Закон України від 08.07.2010р. № 2456-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. №50. Ст. 572.

3. Бюджетний кодекс України: науково-практичний коментар: станом на 1 берез. 2011 р. За ред. Л. К. Воронової, М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2011. 608 с.
4. Иванов Ю. Б. Налогообложение: терминология законодательных инормативных актов: словарь-справочник. Харьков: Издат. Дом «ИНЖЭК», 2003. 690 с.
5. Козырин, А. Н. Акцизы в системе таможенных платежей. Финансы, 2012. №1. С.15-27
6. Макушенкова, М. В. К вопросу об эффективности акцизного Налогообложению. Финансы, 2014. № 8. С. 69 – 83.
7. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України: в 3 т. за заг. ред. М. Я. Азарова. Київ: Міністерство фінансів України, 2010. 2389
8. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13–14, №15–16; № 17. Ст. 112.
9. Податкове право. Фінансово-правовий механізм формування дохідної частини бюджетів. Правові основи здійснення фінансового контролю: навч. посіб. Київ: „МП Леся”, 2005. 380 с.
10. Руденко, Ю.М. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посібн. Ю.М. Руденко, В.В. Токар.: Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ "Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". –К. : Вид-во КНЕУ, 2010. 347 с.
11. Шевляков В.С., Хаметова А.Р. Проблемы акцизного налогообложения в РФ: Научный электронный журнал «Матрица научного познания». 2017. №12. С. 92-95.
12. Value Added Tax and Direct Taxation: Michael Lang, Peter Melz et al Date of publicationm, 2009. 1209 p.

REFERECES

1. Bekh GV Legal regulation of indirect taxes in Ukraine: a monograph. Kharkiv: Legas, 2003. 123 p.
2. Budget Code of Ukraine: Law of Ukraine of 08.07.2010. No 2456-VI. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2010. №50. Art. 572.
3. Budget Code of Ukraine: scientific and practical comment: as of March 1. 2011/ ed. LK Voronova, MP Kucheryavenka. Kharkiv: Law, 2011. 608 p.
4. Ivanov Yu. B. Taxation: terminology of legislative and regulations: dictionary dictionary. Kharkov: Published. INZHEK House, 2003. 690 p.
5. Kozyrin, A. N. Excise taxes in the system of customs payments: Finance, 2012. No1. WITH. fifteen.
6. Makushenkova, M. V. On the issue of the effectiveness of excise tax taxation : finance, 2014 . No. 8 . S. 69 - 83.
7. Scientific and Practical Commentary to the Tax Code of Ukraine: in 3 volumes per head. ed. M. Azarov. Kyiv: Ministry of Finance of Ukraine, 2010. 2389 p.
8. Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 27.12.2010 № 2755-VI. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2011. № 13–14, №15–16; № 17. Art. 112.
9. Tax Law. Financial and legal mechanism of formation of revenue part of budgets. Legal Basics of Financial Control: Tutorial. tool. Kyiv: MP Lesya, 2005. 380 p.
10. Rudenko. Yu.M. Financial systems of foreign countries: Nav. pos_bn. Yu.M. Rudenko, V.V. Tokar: Ministry of Ecology and Science of Ukraine, FEI "Kyiv National Economy University. V. Getman". K.: View of KNEU, 2010 .347 p.
11. Shevlyakov V.S., Khametova A.R. The problems of excise taxation in the Russian Federation: Scientific electronic journal "The matrix of scientific knowledge." 2017. No. 12. WITH. 92-95.
12. Value Added Tax and Direct Taxation: Michael Lang, Peter Melz et al Date of publicationm, 2009. 1209 p.